

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Polanci Societatis Iesv Theologi, Directorium
Breve, Ad Confessarii, Ac Confitentis Mvns Rectè
Obeundum**

Polanco, Juan-Alphonso de

[Köln], 1617

De his, qui eum moriente ad animam ipsius iuuandam, tractantur. Capvt
II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41600

eum studeat & amanter & prudenter cū
eo agendo, eius beneuolentiā sibi cōci-
liet, vt quæ ad suam salutem pertinent,
audiat libentius, admittat facilius, & ita
magis proficiat, & ipso reuertente, si re-
dire oporteat, potius recreetur in Domi-
no, quàm molestia afficiatur.

Demum postquam explorata fuerint *Liber-*
ei, quæ oportet intelligi, vtatur religio- *ritate mo-*
sa, & modesta libertate, in omnibus, quæ *desta v-*
ad officij sui functionem pertinent, tam *patitur.*
erga ægrotum, quam circumstantes.

*De his, qui eum moriente ad animam
ipsius iuuandam, tractan-*
tur.

C A P V T I I.

Q VÆ in auxilium morientis fieri vti- *Diuisio*
liter possunt, & cum ipso, aut per *eorum,*
ipsum transiguntur, in duplici gene- *que di-*
re sunt, aliqua enim vt necessaria cen- *cedenda*
sentur, quæ ad faciendum quod debet, *suat.*
hominem disponunt: aliqua vt conueni-
entia & utilia, quæ ad consolationē sci-
licet & maius meritum morientis perti-
nent: & quidem necessaria vel adiuuant
morientem in iis, quæ ad animæ sta-
tum, vel in ijs, quæ ad prouidentiam er-

ga sibi coniunctos, & corporis ad rerum externarum dispositionem faciunt, & quamuis hæc aliter curari debent, cum & ipsius intellectus, & voluntas, & temporis commoditas, omnia exactè fieri permittit: aliter cum aliquid horum deest: prius omnia tractabimus, perinde ac si ægrotantis ac temporis dispositio integrum ipsi auxilium exhiberi permetteret: deinde de iis casibus seorsum agatur, in quibus, quòd desit aliquid horum, personæ habitudini, ac tempore se accommodare oportebit.

Que cura sit, ut moriens in gratia Dei & charitate decedat.

PRIMA ergo, & præcipua cura iuuantis eos fideles, quibus mors iuxta peritorum sententiam, creditur imminere, sit circa animæ statum, ut scilicet in gratia Dei, & charitate ex hac vita decedant. Et quia per Sacramenta, ea in cordibus nostris per Spiritum sanctum diffunditur, ut eis muniatur infirmus, primo quoque tempore curandum est. Postquam ergo salutauerit ægrotantem, & (si expedite iudicabit) Euangelium, vel Orationem super ægrotos dici solitam, vel vtrumque recitauerit, vel aliquid mente in Deum eleuata, & super eum manibus impositis orauerit, sedensque aliqua vel audiuerit, vel interrogauerit,

sumpta

sumpta occurrerit, & amantem ad sacramentum iusmodi nunc periculum dici secundum ipsius vitam tempus est, & an ipsum sub ad Patrem amantissimum test ipsum (dit) restituit sanitatem endo.

Conferat in sumpta, & pro eo (ut ipse nemo habet) quis amicus sunt, se non potest

bris ad rerum
faciunt, &
debent, cum
tantas, & tem-
a exactè fieri
quid horum
mus, perinde
is dispositio
iberi permit-
scortum age-
t aliquid ho-
ac tempore se

a cura iuuan-
rs iuxta peri-
imminere, sit
licet in gratia
ta decedant.
a in cordibus
um diffundi-
mus, primo
m est. Post-
totantem, &
ngelium, vel
dici solitam,
, vel aliquid
& super eum
t, sedensque
errogauerit,
sumpta

Eos qui moriuntur. 15

sumpta occasione ex his, quæ ægrotans
respōderit, vel aliunde, significet blandè
& amanter (nisi in aliquo casu videretur
ad sacramenta prius adducendus vel hu-
iusmodi nuncium differendum esse, cum
periculum non esset in mora) quòd me-
dici secundum artis suæ experiētiam, de
ipsius vita dubitant: adiungens, nunc
tempus esse, cum humana auxilia paren-
tum, & amicorum, & medicorum parum
ipsum subleuare possint, vt toto se corde
ad Patrem cœlestem conuertat, qui vt
amantissimus, vult, & vt omnipotēs po-
test ipsum iuuare, vel sanitatem (si expe-
dit) restituendo, vel, in omnem euentū,
sanitatem & vitam perpetuam ei tribu-
endo.

Conuertat etiam se, & spem suam
erigat in verum amicum IESUM CHRIS-
TUM, qui tantoperè ipsum dilexerit, &
pro eo sanguinem suum totū effuderit;
quæ probatio amicitiae perfecta fuit, nā *Ioan. 15.*
(vt ipse testatur) maiorem dilectionem
nemo habet, quàm vt animam suam po-
nat quis pro amicis suis. CHRIS-TVS est
amicus verè fidelis, qui, cum alij dese-
runt, scilicet in morte, quòd nolint vel
non possint prodesse, tunc ipse maximè

M 4 & vult

& vult, & potest amicos iuuare. Idem etiam est sapientissimus medicus, qui non solum corpus (eum id conuenit) ad breuem huius vitæ periodum, sed animam etiam, per gratiam suam sanat, & post resurrectionem perfecta, & perpetua sanitate corpora sanabit. Vt autem gratia ipsius sanet animæ vulnera, & morbos, medicina sacramentalis est necessaria, ideo confessionem debet integram facere, & per ipsam æterno Patri reconciliari: si differret ad aliquam horam, vt sibi commodiorem, vel vt peccata melius posset recordari, & temporis angustia non vrgerent, admittendum id esset, & suo tempore redeundum ad confessionem audiendam, nisi ægrotus alij confiteri deberet: imò si morbi ratio id ferret, & generali confessione opus habere infirmus videretur, ei suggeri posset, vt non solum ab vltima confessione cogitet, quæ conscientiam premunt, sed & alia antea actæ vitæ peccata præcipuè si circa ea pacatam conscientiam non habet, recogitet, iuxta illud Ezechie Recogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ: si dilatio non peritur ad hos fines, sed quia detrahet laborem ingrediendi ad seipsum infirmus, vel obe-

Quomodo ad confessionem adducendus etiam qui differre vellet.

Isai. 33.

ICA.

tentatione
babile, qu
dicat illi,
minus no
suam grat
mittat, o
dunt inter
& hoc fie
tiz: proine
tum remo
in Ecclesia
tardes con
feras de d
bis vnam h
pœnitenti
potest vel
ducere; v
natiens a
idem Sapi
fima mult
obnoxij p
rem, &
mors, vel
non amp
ant, actu
æternum
Et quid
die, cra
cùm prin

are. Idem et-
 icus, qui non
 enit) ad bre-
 sed animam
 anant, & post
 y perpetua sa-
 t autem gras
 ra, & mor-
 is est necessa-
 et integram
 Patri recon-
 am horam, vt
 peccata meli⁹
 r s angustia
 m id esset, &
 ad confessio-
 tus alij con-
 ratio id fer-
 opus habere
 eri posset, vt
 essione cogi-
 unt, sed & a-
 cipuè si cir-
 a non habet,
 g Recogita-
 in amaritu-
 non peritur
 tat laborem
 mus, vel ob-
 rea.

tentationem aliquam, & non videtur p-
 babile, quòd postea magis paratus erit,
 dicat illi, quòd, vt pater æternus & Do-
 minus noster IESVS CHRISTVS in
 suam gratiam & amicitiam ipsum ad-
 mittat, oportet vt peccata, quæ diui- *Esa. 59.*
 dunt inter Deum & ipsum, tollantur,
 & hoc fiet per Sacramentum pœnitent-
 iæ: proinde ne differat hoc impedimen-
 tum remouere, etiam contra sapientis
 in Ecclesiastico consilium, qui dicit: Ne *Eccle. 5.*
 tardes conuerti ad Dominum, & ne dif-
 feras de die in diem, non possumus no-
 bis vnã horam vitæ polliceri, & tamen
 pœnitentia in illa hora acta, vel nõ acta
 potest vel ad regnum Dei aliquem per-
 ducere; vel ab ipso exclusum, & dam-
 nationis æternæ reum relinquere: ideò
 idem Sapiens ait: Repromissio nequif- *Eccles.*
 sima multos perdidit, quia si peccatis *77.*
 obnoxij promittunt sibi vitam longio-
 rem, & retardant conuersionem, &
 mors, vel delirium eis superuenit, cum
 non amplius pœnitendi tempus habe-
 ant, actum est de ipsorum salute, & in
 æternum peribunt Adde quoque vt au- *Martia-*
 stor quidam benè ait: Qui non est ho- *lis.*
 die, cras minùs aptus erit. Demùm
 cum primum fieri poterit, ad confes-
 M s fio.

tionem adducat, & suam operam in redigendis ad memoriam peccatis promittendo, eam faciliorem egrotanti reddere conetur, & cum assensum eius habuerit, semotis arbitris, audiat quæ ipse sciet & volet dicere: deinde ipse iuuet de iis, quæ sunt probabiliter omissa, percunctando & numerum & circumstantias necessarias: quæ postquam habuerit, quantum satis est, tunc ad contritionem (si eam imperfectam animaduertens, qui rit) hominem iuuet, id tamen cum ea moderatione faciat, ne in diffidentiam ægrotus, & nimiam animi deiectionem incidat, moneat ergo, ut consideret magnitudinem Dei, cuius præcepta transgressus est, sub quo præ humilitate profunda, incurvantur, qui portant orbem, Angeli, præ reuerentia, contremiscunt: & ut nihilum est omnis magnitudo creata. Consideret etiam in Deo iustitiæ zelum, quo Angelos & homines peccantes tam acerbè puniuit; & sanctitatem, qua sic odit peccatum, ut si quis in illo moriatur sine pœnitentia, licet sit aliqui filius dilectissimus, in æternum eum priuet hæreditate cœlesti, & ad inferni tormenta nunquam finienda releget.

Ad.

Ad contritionem quomodo iuuandus, qui confitetur.

Job. 9.

2. Pet. 2

Aduertat a
ne nimis te
si subtimid
tionem ex
genio) in
multis ben
Deus sit pr
uenerit dil
pepercit,
dit illum,
ta nobis b
vitam prep
& in infini
ni honore
tunc dicer
Maiestatis
nitatis, qu
um adopt
beneficiis
pisti, & in
fuit, sang
eius pro te
& illis pe
petendo b
maculasti
quod tam
& tantum
deinde an

peram in re-
 caris promit
 tanti redde-
 eius habues
 iat quæ ipse
 ipse inuet de
 omiffa, per-
 circumstan-
 quam habue-
 ad contritio-
 nimaduerte-
 am cum ea
 diffidentiam
 deiectionem
 nfinderet ma-
 cepta transf-
 militate pro-
 rtant orbem,
 tremiscunt:
 nitudo crea-
 o iustitiæ ze-
 ines peccan-
 sanctitatem,
 i quis in illo
 licet fit alio-
 ternum cum
 & ad infer-
 nda releget.
 Ad.

Aduertat autem Sacerdos, vt diximus,
 ne nimis terreat ægrotantes, præsertim
 si subtimidi viderentur, & magis contri-
 tionem excitet, (quocunque illi sint in-
 genio) in memoriam redigendo, quam
 multis beneficiis naturæ & gratiæ ipsum
 Deus sit profecutus: quanta ipsum præ-
 uenerit dilectione, qui proprio Filio nõ
 pepercit, sed pro nobis omnibus tradi-
 dit illum, & vtique pro singulis: quan-
 ta nobis bona in regno cælesti post hanc
 vitam preparauerit: quàm sit in se bonus
 & in infinitum amabilis, & dignus om-
 ni honore, obedientia, & obsequio, &
 tunc dicet, hunc ergo D E V M, tantæ
 Maiestatis, tantæ sanctitatis, tantæ bo-
 nitatis, qui te de nihilo creauit, & in fili-
 um adoptauit, & tanta dilectione &
 beneficiis te profecutus est: contem-
 pñisti, & iniuria affecisti, & quod in te
 fuit, sanguinem I E S V C H R I T I filij *Heb. 6.*
 eius pro te effusum conculcasti & in his
 & illis peccatis (quædam grauiora re-
 petendo breuiter) animam tuam com-
 maculasti, quantum ergo dolere debes,
 quòd tam ingrati te gesseris erga talem,
 & tantum Patrem & benefactorem?
 deinde animet eum, & erigat, dicendo:

M 6 pex-

Ezech.
33.

perpende, quid sic offensus Pater cœlestis, pro sua tamen misericordia infinita, ad pœnitentiam te expectauit, quodque per Prophetam promisit, in quacunque hora ingemuerit peccator, omnium iniquitatum eius non recordabor: quod IESVS CHRISTVS, qui pro peccatis tuis mortuus est, a pertis brachiis in cruce (vt vides) te inuitat, vt ad ipsum cum dolore vitæ præteritæ refugias, vt amplectatur te, & sanet animam tuam, & si cõueniet tibi, etiam corpus tuum, & ad tibi comparatam suis doloribus beatitudinem adducat, dic ergo corde & voce, si potes. cum publicano: Deus propitius esto mihi peccatori. Dic cum Dauid,

Luc. 18.

Psal. 14.

Psal. 50.

Domine propitiare peccato meo, multum est enim, dic cum eodem pœnitente: Miserere mei Deus meus, ô qui te nunquam offendisset, ô Pater amantissime, displicet mihi valdè, quod tam ingrateram bonitatem offenderim, ô Domine IESV CHRISTE, qui me tanta charitate peccatorum vilissimum redemisti, sanguinem & vitam tuam mihi impendendo, pœnitet me plurimum, quod tam sæpe, & tam grauitè tua mandata præuaricatus sum, quis mihi det fontem lachrymarum, vt desiccam ingratitude

&

& malitia
re me ama
creaturas
ris mei pro
tua gratia
millies me
si diu mihi
ergo, & si
quæ magi
tentis occ
nem de pe
tis, & sff
& emenda
proponen
fieri possi
tate infor
tum: & v
de propo
& tunc co
conciliati
beneficiu
gentias ei
licebit, im
bum, & ei
si Deo pla
pro satisf
& ob Dei
tentia ali
uissima,

& malitiam meam, qua te, qui tantope
 re me amasti, & honorasti, contempsi, &
 creaturas vilissimas tibi in affectu amo-
 ris mei proposui firmiter propono, cum
 tua gratia velle me potius in posterum
 milies mori, quam te offendere, etiam
 si diu mihi viuendum esset in terra, hæc
 ergo, & similia, vel partem eorum, vel si
 quæ magis accomodata personæ pœni-
 tentis occurrent, dicat, vt ad contritio-
 nem de peccatis præteritis, etiam obli-
 tis, & affectum eorum relinquendum,
 & emendationem, si viueret, firmiter
 proponendam, adiuuet, & quo ad eius
 fieri possit, curet, vt contritio sit chari-
 tatè informata, & non ex timore tan-
 tum: & vt firmum vitæ seridè emendan-
 dæ propositum, si superuixerit, in eo sit,
 & tunc consolando eum spe veniæ, & re-
 conciliationis cum Deo, absolutionis
 beneficium impendat & si aliquas indul-
 gentias ei poterit impertiri, quam largè
 licebit, impertiat, & vt patienter mor-
 bum, & eius molestias, & mortem ipsam,
 si Deo placuerit, de manu eius suscipiat,
 pro satisfactione suorum peccatorum,
 & ob Dei amorem admoncat, & pœni-
 tentia alia vel non injungatur (nisi bre-
 uissima, & quàm possit facilè peragere)
 vel

vel si iniungitur alia maior, non nisi recuperata valetudine ad eam se teneri ægrotans intelligat.

*De ijs
qui ad
aliquam
restitu-
tionem
tenen-
tur.*

Si tamen habet aliquid alieni, quod restituere debeat, & statim possit, videat Sacerdos, an expediat differre absoluti-
nem, donec id opere compleat. Vel si non differt, quia promittenti se statim id facturum, credit, vrgeat, vt viuens id fieri curet, ne hæredum arbitrio id relin-
quat, quod tã opere ad suæ salutem ani-
mæ pertinet, hoc de rebus clarè debitis intellige, si res esset dubia, & ipso viuens re declarari posset, an ad restitutiones te-
neatur (vt in habentibus negotia vel ad-
ministrationem bonorũ alienorum ac-
cidere facilè posset) primo quoque tem-
pore id fiat, si non eiusmodi res est, vt sta-
tim possit veritas elucescere, in testamẽ-
to, vel codicillo decernat, vt re declara-
ta, cuiq, quod suum est reddatur, & tan-
tundem fiat, si clarum quidem est debi-
tum, & tamen non potest statim restitui,
& solet bonum esse consilium, vt hære-
des aliqua pœna, ad restitutionem tem-
pestiuè faciendam, si statim non potest
fieri, obligentur. sed valde optandum, &
curandum est, vt statim fieri possit,

Si

Si cum
publica, &
fieri poter
bus id con
lium offer
dam, & fat
pax (si res i
conficiatur
modi, tran

Si ad far
gatus, eo
per alium
scripto. si
ex ijs, quib
se submitta
nationi,
consequat

His, qu
transactis
charitativè
vel de eius
pso, qui ju
ægrotus a
ret ad illuc
te reconci
quanta hu
fieri poter
tur etiam,
tionis sup

Si cum aliquo intercedit inimicitia publica, non solum ut ignoscat, sed si fieri poterit, ut coram notario, & testibus id constet, curandum est, & si ipse alium offendit, mittat ad veniam petendam, & satisfaciatur offenso, ut oportet, & pax (si res id feret) dum ægrotus viuit, conficiatur secretè si quæ fuerint huiusmodi, transigantur.

Si ad famæ restitutionem fuerit obligatus, eo modo quo poterit, per se, vel per alium eam restituere curet, verbo, vel scripto. si excommunicatus esset aliquis ex ijs, quibus mors imminet curetur, ut se submittat totis viribus Ecclesiæ ordinationi, ut beneficium absolutionis consequatur.

His, quæ ad confessionem pertinent transactis, viaticum Sanctissimæ Eucharistiæ dum sensus vigent, à parocho, vel de eius aut superioris facultate, ab ipso, qui iuuat morientem, vel alio sumat ægrotus ac prius instruat, ut se præparet ad illud dignè sumendum, præcedente reconciliatione, si ea opus erit, & cum quanta humilitate, fide, spe & dilectione fieri poterit, communicet. Admonetur etiam, ut sacramentum extremæ vitionis sumat, vel saltè petat, ut suo tempore

*Pax cõ
offensis,
vel of-
fensoris
bus cu-
randa.*

*Famæ
restitu-
tio cu-
randa.*

*De Sa-
cramen-
to Eu-
chari-
stie su-
menda.*

Si

pore